

Cesta do Emaus / 1. neděle po velikonocích, 16. 4. 23 / Lukáš 24, 13 - 27
Čtení: Jan 1, 19 - 28

Bratři a sestry,

je to hluboký, krásný, ale taky obsáhlý text. V první části oddílu dnes slyšíme o jedné smutné pouti dvou učedníků. Jeden z nich se jmenuje Kleofáš a nemáme o něm jiný doklad z Písma. Jen v pašijích evangelisty Jana je zmíněna jako jedna z žen stojících pod křížem Marie Kleofášova. Druhý učedník ani není znám svým jménem. Ani jeden nepatřil mezi Dvanáct, mezi skupinu jeho nejbližších, ale do širšího okruhu jeho následovníků. Ta jejich pout' ukazuje, pro kolik lidí bylo Ježíšovo ukřižování těžkým traumatem a zklamáním. Kolik lidí s ním spojovalo své naděje a kolika lidmi jeho smrt otřásla. Ti dva putují do Emaus, vesničky pár kilometrů od Jeruzaléma, nevíme ani, kde mohla být, identifikovat to místo lze jen těžko. Je to ale venkov, protiklad rušného Jeruzaléma. Pozoruhodné je ale to, jak lze smysl toho zeměpisného názvu vykládat. Snad je to něco jako „lid zavržený“. Místo odcizení a vyhnanství. Do takového místa tito zklamaní, frustrovaní muži směřují. Míří tam z Jeruzaléma, který naopak znamená „město pokoje“. Možná se ti dva bojí pronásledování a jdou se tam ukrýt. Anebo tam míří proto, aby se pokusili zapomenout. Je to pochopitelné. Kde člověk prožije zklamání, tam se obtížně vrací. A každý z nás možná zažil chvíli, kdy zoufale potřeboval někam zmizet, aby přišel na jiné myšlenky a získal novou sílu do života. Když prožijeme něco, co je příliš bolavé, nějaké zklamání, pak někteří lidé a známá místa nám naše rány ještě zjitřují.

Ti dva učedníci vzpomínají na Ježíše. Měli jej rádi, chodili s ním a byli s ním. Spojili s ním své naděje – a nejsou to jen naděje jejich osobní. Oni v něm spatřovali naději pro Izrael, pro Boží lid, viděli v něm toho, který má nastolit pokoj, právo a spravedlnost. Vykoupení všeho Božího lidu, nejen své vlastní. S Ježíšovou smrtí pro ně tyto naděje skončily, i když připouštějí, že slyšeli o prázdném hrobě a o tom, že Ježíš vstal z mrtvých.

I v tom se nám podobají. Tolikrát slyšíme o tom, že je Pán živ, ale nevěříme. Anebo možná řekneme, že nějak věříme, ale nedovedeme si tuto radostnou zprávu přivlastnit, náš život bývá natolik těžký a komplikovaný, že z této zvěsti neumíme čerpat a žít. Pro jeho kříž se nám jeho vzkříšení ztrácí. Pod břemenem starostí, životních zklamání, proher a špatných rozhodnutí si říkávame: Je to všechno vůbec pravda, je pravda to, co do nás odmala hustili, ať už v nedělní škole, v konfirmačním cvičení, ve sboru, ale taky v rodině? Nebyl to všechno jen zbožný omyl? Není to vše nakonec dobré jen k tomu, aby nám jednoho dne spadly z očí šupiny a my prohlédli s tím, že nám nezbyvá, nežli žít bez Boha? To neznamená nutně zle ani zvráceně, ale prostě bez víry a bez opory? A když na někoho spoléhat, tak jenom na sebe?

K těm dvěma učedníkům se najednou kdosi připojí. My víme kdo to je už předem, víme, že je to Ježíš. Neměl evangelista v této chvíli tu informaci ještě zatajit? Ale pro ty dva je to v této chvíli neznámý poutník, kterého pro jakousi zvláštní clonu na očích nepoznávají. Je to kdosi, kdo se o jejich situaci zajímá, pro koho není lhostejná. A tento neznámý se stává jejich zpovědníkem. Jemu tady povědí, co prožili, co je trápí. Jemu taky vyznají, jak na tom jsou. Takhle na tom jsou - jsou zklamaní, zranění a opuštění, jejich naděje pohasla. „Naše kosti uschly, zanikla naše naděje, jsme ztraceni.“ Tak to zazní v tom proroctví proroka Ezechiele. A takovéto suché kosti připomínají tito dva muži.

Jedno však je na té smutné pouti těch dvou pozoruhodné. Oni o tom všem rozmlouvají. A vlastně je tam víc nežli pouhá rozmluva. Ono tam přesně stojí, že se „sebe otazovali“. Přes tu jejich beznaděj je ta jejich cesta stále otázkou. Dokud se člověk ptá, není nic ztraceno. Koneckonců i nad těmi suchými kostmi zazní otázka. „Lidský synu, mohou tyto kosti ožít?“

Ježíš se k nim připojí právě ve chvíli, kdy se sami sebe otazují. Nepoznávají ho, protože jejich oči jsou drženy. Něco jakoby tomu bránilo. Ale slyší jejich tragickou zpověď, vnímá jejich bolest. Jak mohl vyvolený Boží skončit na kříži? Proč láska ve světě stále znovu prohrává? Proč Bůh tak otálí s tím, aby přišel a všechny věci napravil, jak slíbil? Proč mlčí s nezasahuje, je snad bezmocný, nebo jsme mu lhostejní, nebo není vůbec? Proč, proč, proč.....

Nejen že je Pán slyší, on jim naslouchá. Nechá je, ať to ze sebe vysypou. Nekárá je za jejich otázky. To je to první, k čemu v jeho přítomnosti dostanou příležitost. Dostat to všechno ze sebe. Moci to někomu říct. Už jen to je ohromná věc, že své bolesti můžeme s někým sdílet.

Nádherné ujištění i pro nás. Vzkříšený Pán jde s námi. Ať už ho vidíme nebo nevidíme, ať to chceme nebo nechceme, ať už to připouštíme nebo popíráme, ať tomu věříme nebo dávno nevěříme. Jan Křtitel o něm kdysi pověděl: Uprostřed vás stojí, jehož vy neznáte / J 1, 26 /. Neodpustím si tady jednu připomínku, která se mi v souvislosti s tímto textem dostala navždy pod kůži. Na tato slova totiž kázal dne 11. prosince 1950 v Číhošti katolický kněz Josef Toufar. A pak se pohnul kříž na oltáři. A další zvláštní věci se udály. Dodnes to dění nikdo nijak racionálně nevysvětlil, nežli tak, že byl v té hrozné době na tom místě Kristus opravdu tajemně přítomen. Někteří to tehdy vírou rozpoznali. Peklo to ale nesneslo a vzteklo se tak, že byl Toufar bestiálně zavražděn.

Uprostřed těch smutných učedníků stojí živý Ježíš, naslouchá jim, kráčí vedle nich, ale oni ho zatím nepoznávají...

Ale nezůstane u toho. Živý Pán nakonec přece promluví. Nenechá je jen vypovídat s tím, že jim jinak nemůže pomoci. To my naopak dobře známe. Když

někdy nasloucháme lidem a slyšíme jejich těžkosti, zdá se nám, že nemáme co říci a že to nejlepší co můžeme udělat je prostě jenom naslouchat. A můžeme mít třeba i odborný terapeutický výcvik, a přesto se nám zdává, že mlčet a spolunést je to jediné a nejlepší, protože cokoli bychom řekli, by mohlo vyznít jako trapná fráze, kterou bychom všechno pokazili. U Ježíše je to ale jinak.

Nejprve se podiví: Jak jste nechápaví! Kraličtí ale mají: Ó nesmyslní a zpozdilí srdcem k věření! Zní to drsně, ale přece to není zlobné pokárání. Spíše je to překvapení. Překvapení ve smyslu: Takto to přece nemůžeme nechat! Takto temně tahle pouť nesmí skončit! Pak na jejich bolestné otázky odpovídá. Slyšeli jsme, že „začal od Mojžíše a všech proroků a vykládal jim to, co se na něho vztahovalo ve všech částech Písma.“ Stručně a jasně, kázal jim. Kázal jim jistě o tom, že to drama, které prožili, mělo smysl, nebylo to drama absurdní a nepochopitelné. Kázal jim o tom, že Písma svědčí o něm. Tento, pro ně zatím ještě cizinec se jim stane poslem naděje, nového života, poslem, který svým slovem v poslední chvíli resuscituje a křísí jejich umírající víru. Jakoby k nim opět mluvil jejich milovaný Mistr. Jakoby do nich znovu, jakkoli pomalu a jistě navracel život, jakoby postupně zapomněli na svůj těžký zármutek a na pocit, že Pán je jednou provždy pouhou minulostí.

Když tohle čteme, musíme žasnout. Přece platí, že kolikrát jsme se my pokoušeli vykládat Písmo, hlavně Starý zákon, bylo to extrémně složité a těžké. Tolik věcí, které tam čteme, je pro nás dodnes neproniknutelnou džunglí! Dokonce i slovutní biblisté bývají někdy v koncích. Když jsem byl kdysi dávno ve Skotsku a chodil na přednášky o proroku Izajášovi, jeden erudovaný profesor občas končil slovy: What is it I don't know. Co tohle znamená, prostě nevím...

Když ale Ježíš vykládá Písma, je to jiné. Žádné: „what is it I don't know“ u něj neplatí. Jak na to učedníci zareagovali, to teprve uvidíme příště. Každopádně se něco zásadního změní. Nechme jeho, ať on nás při studiu a četbě Písma vede. Odložme všechna ta svá vlastní předporozumění, přestaňme si do Písma promítat svoje vlastní přání i teologické a věroučné důrazy, které jsou pro nás někdy důležitější nežli Písmo samotné, i když si to nepřiznáme. Pokoušejme se na to vše, co se nám zdá jako neproniknutelná houština, podívat z perspektivy Krista samotného. A i když třeba nebudeme všemu rozumět, mějme důvěru, že Písma skutečně svědčí o něm... Písmo je i pro nás směrovkou, ukazatelem cesty. A nemusíme se bát. On je při nás, on nás provází, on stojí opravdu uprostřed nás. Amen.

Pane Ježíši Kriste, živý synu Boží, vyznáváme ti, jak moc se někdy podobáme těm dvěma smutným poutníkům! Svirá nás strach, těžkosti a mnohá zklamání. Ale ty vstupuješ na naše cesty, i když to mnohdy nevidíme a necítíme. Prosíme tě, otevírej nám ty sám oči pro to, abychom rozpoznávali, že tvoje evangelium je pravda a že ty jsi skutečně živý. Navracej život i do nás. Amen.